

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 70/16

Møtedato: 02.06.2016

Dato: 21.05.2016

Arkivsaksnr: 2015/11379

Etablering av et kunstnerisk fakultet

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 107/15 «KHiB - UiB strukturutredning 2015 - anbefaling om videre utredning av et kunstnerisk fakultet ved UiB»
<http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/us2015-107.pdf>

Saken gjelder:

Initiativ til utredning om mulig samarbeid mellom Kunst- og designhøgskolen (KHiB) og Griegakademiet (GA) ved Universitetet i Bergen (UiB) ble tatt av institusjonene selv høsten 2014, foranlediget av regjeringens varsel om strukturendringer i UH-sektoren. Utredning har vært gjort i fase 1, april - oktober 2015, jf. styresak 107/15, og nå i fase 2 siden desember 2015, med en styringsgruppe og en prosjektgruppe i arbeid.

Prosjektgruppen har levert sin rapport «KHiB – UiB fase 2 - Utredning om opprettelse av fakultet for kunst, design og musikk ved UiB», se vedlegg, og styringsgruppen har gitt sin anbefaling og sine merknader til denne, slik det er referert til i saksforelegget. Styret bes ta stilling til:

- Om en vil slutte seg til forslaget om at det opprettes et eget fakultet for kunst, design og musikk ved UiB fra 1.1.2017 i tråd med anbefalingen i rapporten fra prosjektgruppen, styringsgruppens vedtak og vedtaket 3. mai i styret ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen. Et nytt fakultet vil inkludere alle nåværende fagfelt ved KHiB og GA og starte opp med tre institutter. I så fall må styret anbefale overfor Kunnskapsdepartementet at Kunst- og designhøgskolen i Bergen overdrar sin virksomhet til Universitetet i Bergen fra 1. januar 2017, under de forutsetninger som ligger til grunn for saken.

Dersom styret går inn for en slik virksomhetsoverdragelse, må styret også ta stilling til:

- Navn på det nye fakultetet.
- Prosess for å utrede styring og ledelse av det nye fakultetet og instituttene.

vedtak:

1. Styret anbefaler overfor Kunnskapsdepartementet at Kunst- og designhøgskolen i Bergen overdrar sin virksomhet til Universitetet i Bergen fra 1. januar 2017, under de forutsetninger som ligger til grunn for saken. Ved overdragelsen opprettes et fakultet

for kunst, design og musikk. Fakultetet inkluderer alle nåværende fagfelt ved KHiB og Griegakademiet, UiB, og vil være et fakultet hvor kunstnerisk utviklingsarbeid utgjør største del av forskningen og er grunnlag for undervisningen.

2. Det nye fakultetet gis navnet «Det kunstneriske fakultet». Universitetsledelsen vil forelegge universitetsstyret en egen sak høsten 2016 med forslag til interimsløsning for styring- og ledelse våren 2017, slik at fakultetet fra høsten 2017 er i takt med universitetets enheter med hensyn til valg/ansettelse av ledere.

3. Den økonomiske åpningsbalansen skal baseres på gjeldende budsjettammer ved KHiB og ved GA. KHiBs overføringer fra 2016 til 2017 skal inngå i åpningsbalansen. Finansieringen av det nye fakultetet skal følge de rammer som gjelder for kunstutdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid nasjonalt.

4. Styret ber om å få seg forelagt en egen sak høsten 2016 om opprettelse av et kunstnerisk ph.d.-program ved UiB i henhold til krav fra NOKUT.

5. Samlokalisering av kunst, design og musikk i Møllendal berører alle deler av virksomheten og er av stor betydning for fakultetet. Styret anbefaler universitetsledelsen å arbeide for en samlokalisering av det nye fakultetet.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

18.05.2016/Lars Helge Nilsen/Tore Tungodden

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Rapport fra Prosjektgruppe «KHiB – UiB fase 2 - Utredning om opprettelse av fakultet for kunst, design og musikk ved UiB»

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
70/16

Møtedato:
02.06.2016

Arkivsaksnr:
2015/11379

Kunstnerisk fakultet

Bakgrunn:

På grunnlag av styrevedtak ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen 29. oktober 2015 og ved Universitetet i Bergen 29. oktober 2015 ble det gitt tilslutning til videre strukturutredning om opprettelse av et kunstnerisk fakultet ved Universitetet i Bergen – Fase 2. Vedtakene bygget på drøftingene av rapporten «KHiB-UiB strukturutredning fase 1» (5.10.2015) og anbefalingene gitt i denne, og ga de to institusjonenes rektorer og direktører fullmakt til å avklare mandat og organisering av den videre utredning – fase 2. Utredningens fase 2 fikk leveringsfrist 15. april 2016 og slik at den kunne behandles i begge institusjonsstyrene innen juni 2016.

Utredningen har vært ledet av en styringsgruppe med representasjon fra ledelse, tillitsvalgte og studenter ved begge institusjoner. Styringsgruppen konstituerte seg i møte 2. desember 2015, med denne sammensetningen:

For KHiB: *Rektor Gerd Tinglum, prorektor Johan Sandborg og høgskoledirektør Cecilie Ohm*
For UiB: *Rektor Dag Rune Olsen, dekan Margareth Hagen og assisterende universitetsdirektør Tore Tungodden*

For studentene: *Sarah Leszinski, KHiB og Marita Stortjønli-Solvang, UiB*

For de tillitsvalgte: *Kjell Erik Lommerud, Forskerforbundet, Jørgen Melve, NTL og Sol Sneltvedt, Forskerforbundet*

Rektor Dag Rune Olsen ble valgt til leder av styringsgruppen, som fikk følgende mandat:

1. Styringsgruppen skal oppnevne en prosjektgruppe til å utrede problemstillinger knyttet til faglige ambisjoner, organisasjon og styring, ressurser og administrative spørsmål som angår opprettelse av et kunstnerisk fakultet. Prosjektgruppen skal fortløpende vurdere behov for bestilling av delutredninger fra andre grupper i de to institusjonene til hjelp i sitt arbeid.
2. Styringsgruppen skal vedta mandat for prosjektgruppen.
3. Styringsgruppen skal se til at fagmiljøenes egne vurderinger av tilhørighet innenfor nytt kunstnerisk fakultet tillegges stor vekt.
4. Styringsgruppen skal se til at arbeidsdelingen mellom Det humanistiske fakultet og et nytt kunstnerisk fakultet tydeliggjøres i utredningen.
5. Styringsgruppen skal se til at tidsplanen for behandling av utredningen i alle relevante organer overholdes slik at begge institusjonsstyrene kan fatte endelige vedtak i prosessen innen juni 2016.
6. Styringsgruppen skal se til at prosjektgruppen ivaretar enn aktiv dialog med alle relevante fagmiljø og administrative enheter underveis.
7. Styringsgruppen skal rapportere til sine respektive institusjonsstyrene underveis.
8. Styringsgruppen skal fatte den endelige tilråding om navn på et eventuelt kunstnerisk fakultet ved UiB.

I henhold til mandatets pkt. 1 oppnevnte styringsgruppen følgende medlemmer av prosjektgruppen:

Fra KHiB: *Dekan Aashild Grana, dekan Mona Larsen, professor Hilde Kramer, enhetsleder Kari Bjørge Johnsen.*

Fra UiB: *Instituttleder Frode Thorsen, professor Brynjulf Stige, professor Ingvild Gilhus og seniorrådgiver Steinar Vestad.*

Dekan Aashild Grana har ledet prosjektgruppen, og seniorrådgiver Nina Malterud, KHiB, har vært sekretær.

Prosjektgruppen ble gitt følgende mandat:

- 1. Prosjektgruppen skal utrede hvordan faglige ambisjoner som er listet i rapport fra fase 1, kan utløses gjennom opprettelse av et kunstnerisk fakultet ved UiB.*
- 2. Prosjektgruppen skal utrede en organisasjonsmodell for nytt fakultet og se til at fagmiljøenes egne vurderinger av tilhørighet innenfor nytt kunstnerisk fakultet tillegges stor vekt.*
- 3. Prosjektgruppen skal i sine anbefalinger ta hensyn til grenseoppgangen mellom Det humanistiske fakultet og et nytt kunstnerisk fakultet i tråd med premissene gitt i utredningens fase 1.*
- 4. Prosjektgruppen skal utrede forutsetninger, muligheter og utfordringer for etablering av kunstnerisk ph.d.-program, i tråd med arbeidet som pågår i regi av Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU).*
- 5. Prosjektgruppen skal utrede muligheter for samlokalisering i Møllendal i samband med KHiBs nybygg.*
- 6. Prosjektgruppen skal utrede en ny overordnet organisering av kunstnerisk utviklingsarbeid i nytt fakultet.*
- 7. Prosjektgruppen skal foreslå hvordan utvikling av tverrkunstneriske møtesteder/samarbeidstiltak kan organiseres i et nytt fakultet.*
- 8. Prosjektgruppen skal utrede behovet for og organisering av administrative ressurser knyttet til et nytt fakultet.*
- 9. Prosjektgruppen skal fortløpende vurdere behov for bestilling av delutredninger fra andre grupper i de to institusjonene. Tema for slike delutredninger kan være spørsmål knyttet til - administrasjon, styring og ledelse - videreføring av opparbeidet identitet og synlighet for fagmiljøene ved KHiB og GA i nytt fakultet.*
- 10. Prosjektgruppen skal rapportere fortløpende til styringsgruppen.*

Styringsgruppen har hatt i alt fire møter. Leder og sekretær for prosjektgruppen har deltatt i disse møtene og rapportert fortløpende om arbeidet i prosjektgruppen. Styringsgruppen har i sine møter respondert på utfordringer og problemstillinger som prosjektgruppen har lagt frem. Utredningsarbeidet har hatt sin egen nettside, <http://www.khib.no/norsk/om-khib/ny-struktur-i-hoeyere-utdanning/> hvor også protokollene fra møtene i hhv styringsgruppen og prosjektgruppen har vært lagt ut.

Prosjektgruppen leverte sin rapport «KHiB – UiB fase 2 - Utredning om opprettelse av fakultet for kunst, design og musikk ved UiB» 12. april. De viktigste anbefalingene i rapporten er:

- Fakultet for kunst, design og musikk ved UiB opprettes fra 1.1.2017. Fakultetet inkluderer alle nåværende fagfelt ved KHiB og GA. Det nye fakultetet vil være det eneste ved UiB med fokus på kunstnerisk utviklingsarbeid.
- Ambisjonene om tverrfaglige møtesteder innen fakultetet, både når det gjelder studier og forskning, må tas videre i systematisk strategisk arbeid.

- Det nye fakultetet må utvikle strategisk plan i løpet av 2017. Denne må integreres med UiBs strategiplan 2016-2022.
- Kunstnerisk ph.d.-program ved UiB må etableres slik at det fyller nye krav til volum fra NOKUT.
- UiB påtar seg ansvaret for å finne finansiering til minimum 7 nye kunststipendiatstillinger.
- Fakultet for kunst, design og musikk starter med tre institutter fra 1.1.2017.
- Spørsmål om styring og ledelse av det nye fakultetet og instituttene må utredes, eventuelt med overgangsordninger, og med størst mulig medvirkning fra de som skal være i fakultetet.
- Prosjektgruppen tilrår at alle administrative tjenester på fakultetet legges til fakultetsnivået, med ansvar for støtte til institutter og fagmiljø.
- Administrative støttefunksjoner knyttet til at KHiB er en selvstendig høgskole, flyttes til UiBs sentrale avdelinger. Dette gjelder i hovedsak eiendomsdrift, arkiv, bibliotek og IT- drift. Fagmiljøene i KHiB og GA må spesifisere sine særlige behov, slik at man kan sikre at tjenestene får relevant innretning. Innenfor økonomi- og personalarbeid bør det arbeides videre med arbeidsfordeling mellom det nye fakultetet og universitetets sentrale administrative avdelinger.
- Konkretisering av bemanningsplaner for administrasjon og infrastruktur må videre utarbeides.
- Åpningsbalansen for nytt fakultet bør bestå av dagens budsjett ved KHiB samt dagens budsjett for GA. UiB må gi en redegjørelse for forventet aktivitet og finansieringsnivå ved GA.
- Husleieøkningen som følger av at kunst og design flytter til Møllendal i 2017, dekkes innenfor KHiBs eksisterende budsjetttramme.
- Samlokalisering av kunst, design og musikk i Møllendal berører alle deler av virksomheten og er av avgjørende betydning for fakultetet, og må følges opp best mulig fra UiB.

Styringsgruppen behandlet rapporten i møte 18. april, og gjorde følgende vedtak:

«Styringsgruppen slutter seg til anbefalingene i Prosjektgruppens rapport med følgende endringer og presiseringer fra Styringsgruppens side:

- *Avsnitt 7.2., side 34: Her anbefaler Prosjektgruppen «Fakultet for kunst, design og musikk» på det nye fakultetet. Styringsgruppen ser det som universitetsstyret sin oppgave å foreslå navn på det nye fakultetet i samsvar med de regler og retningslinjer som gjelder for navnsetting ved universitetet.*
- *Styringsgruppen vil videre tilrå at det nye fakultetet bestemmer endelige navn på de tre instituttene i tråd med Prosjektgruppens anbefaling, men understreker at navnevalg må reflektere de enhetene de tre fagmiljøene tidligere har representert.*
- *Avsnitt 7.4., side 36: Her skriver Prosjektgruppen at « Nytt fakultet starter opp med de betingelser som gjelder for den enkelte ansatte i dag, og fakultetet vil over tid ta stilling til om tilpassinger er ønskelig å iverksette.» Styringsgruppen vil understreke at det i henhold til regelverket er Universitetsstyret som formelt må gjøre slike tilpassinger.*
- *Avsnitt 7.6., side 38, andre avsnitt: Åpningsbalansen i det nye fakultetet bør baseres på (ikke bestå av) dagens budsjett for KHiB og dagens budsjett for GA.*
- *Avsnitt 7.6, samme: Setningen «I den forbindelse må UiB gi en redegjørelse for forventet aktivitet og finansieringsnivå ved Griegakademiet» tas ut.*
- *Avsnitt 7.6, samme: Styringsgruppen vil ha et presiserende tillegg (understreket her) til setningen «UiB påtar seg ansvaret for å finne finansiering for minimum 7 nye kunststipendiatstillinger, og vil arbeide for å få dette til over statsbudsjettet.»*

- *Avsnitt 8, side 40: Setningen «Saken må følges opp best mulig fra UiB.» i innrammet anbefaling endres til «UiB arbeider for en slik samlokalisering»*

Rapporten sammen med merknadene fra Styringsgruppen oversendes styret for Kunst- og designhøgskolen i Bergen og styret for Universitetet i Bergen til endelig behandling.»

Styret ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen behandlet rapporten og merknadene fra styringsgruppen i sitt møte tirsdag 3. mai, og gjorde følgende vedtak:

- 1. Styret anbefaler overfor Kunnskapsdepartementet at Kunst- og designhøgskolen i Bergen overdrar sin virksomhet til Universitetet i Bergen fra 1. januar 2017, under de forutsetninger som ligger til grunn for saken. Ved overdragelsen opprettes et fakultet for kunst, design og musikk. Fakultetet inkluderer alle nåværende fagfelt ved KHiB og Griegakademiet, UiB, og vil være et fakultet hvor kunstnerisk utviklingsarbeid utgjør største del av forskningen og er grunnlag for undervisningen.*
- 2. Den økonomiske åpningsbalansen må baseres på gjeldende budsjetttrammer ved KHiB og ved GA. KHiBs overføringer fra 2016 til 2017 må inngå i åpningsbalansen. Finansieringen av det nye fakultetet må følge de rammer som gjelder for kunstutdanning og kunstnerisk utviklingsarbeid nasjonalt. Styret forutsetter at UiB påtar seg ansvaret for å finne finansiering for minimum 7 nye kunststipendiatstillinger, og at det arbeides for å få dette til over statsbudsjettet.*
- 3. Samlokalisering av kunst, design og musikk i Møllendal berører alle deler av virksomheten og er av stor betydning for fakultetet. Styret støtter UiB i arbeidet for en slik samlokalisering.*
- 4. Dersom UiBs styre i behandlingen av denne saken gjør vedtak som avviker vesentlig fra KHiBs vedtak skal saken behandles på nytt i KHiBs styre.*

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

Høsten 2014 tok Kunst- og designhøgskolen i Bergen (KHiB) og Universitetet i Bergen (UiB) initiativ til samtaler om et mulig samarbeid. Dette skjedde på bakgrunn av regjeringens Strukturmelding om høyere utdanning og forskning. Tanken bak virksomhetsoverdragelsen som skisseres i denne saken er at både KHiB og UiB har forutsetninger for å videreutvikle sine roller på nasjonalt nivå, og bidra til å tydeliggjøre kunstfagenes arbeidsformer og innhold.

Etableringen av et nytt kunstnerisk fakultet ved UiB vil styrke Griegakademiet og gi muligheter for å heve de faglige ambisjonene for kunstfagene samlet ved universitetet gjennom tverrfaglig samarbeid mellom et kunstnerisk fakultet og Det humanistiske fakultet. Det kunstneriske fakultetet skal være komplementært til Det humanistiske fakultetets teoretiske kunstfag.

Det er viktig å skape størst mulig forutsigbarhet for det nye fakultetet i en første fase. Derfor legges det opp til at det nye fakultetet får videreført dagens budsjetttrammer i 2017, men inngår i universitetets ordinære budsjettfordeling fra 2018. Tilsvarende anbefales det en interimsordning for styring og ledelse av det nye fakultetet våren 2017 som gjør at fakultetet kommer i fase med resten av universitetet med hensyn til valg/ansettelse av faglig ledelse og fakultetsstyre. Alle ansatte ved KHiB overføres med sine stillinger til universitetet etter prinsippene for virksomhetsoverdragelse.

Prosjektgruppen har foreslått at det nye fakultetet skal få navnet «Fakultet for kunst, design og musikk». Et slikt navn vil bryte med den navnestrukturen som er etablert ved universitetet og universitetsledelsen anbefaler derfor at det nye navnet blir «Det kunstneriske fakultet».

En samlokalisering med KHiB er Møllendal er blitt aktualisert etter beslutningen om å etablere et nytt kunstnerisk fakultet ved UiB. Dette har det også vært dialog med Kunnskapsdepartementet om. KHiB flytter i 2017 hele sin virksomhet inn i landets første spesialtilpassede nybygg for kunst- og design. Statsbygg eier nabotomten og det har vært dialog om mulig bygg for Griegakademiet på denne tomten. Ut fra de tilbakemeldinger som er kommet vil tomten kunne gi plass til de arealbehov Griegakademiet har. En samlokalisering vil kunne løse det kritiske behovet som UiB i dag har for å rehabilitere Griegakademiet sine arealer. Det vil også kunne gi betydelige synergieffekter på administrativ bemanning og arealbruk for det nye fakultetet. Den viktigste begrunnelsen for samlokalisering er likevel muligheten dette vil gi for å videreutvikle sterke fagmiljøer ved UiB som også vil styrke Bergen som internasjonal kulturby.

En annen sentral ambisjon for opprettelsen av et kunstnerisk fakultet er at det etableres et eget kunstnerisk ph.d.-program med opptil 15 stipendiater. Opprettelsen av et slikt ph.d.-program krever en særskilt behandling i universitetsstyret i løpet av høsten 2016.

Prosjektgruppen gir også viktige anbefalinger i forhold til administrativ organisering. Det bør være en målsetting for det nye fakultetet å konsentrere de administrative støttefunksjonene om fagnær virksomhet slik prosjektgruppen legger opp til. Dette åpner for at sentraladministrasjonen på en del områder kan ivareta rene administrative funksjoner for fakultetet. Utover høsten vil det foregå et videre utredningsarbeid for å få på plass en organsiering i nær dialog med ansatte og tillitsvalgte.

21.05.2016/Lars Helge Nilsen/Tore Tungodden